

ACTUALITAT DE POESIA CATALANA

▶▶▶
amb el sentit constructiu global i meticulós que es constata en tots els seus llibres. I el cert és que aquesta preocupació gairebé severa per la forma no arriba mai a malferir les voluntats d'aprofundiment cap a un text que emergeix gairebé sempre de les fondàries metafòriques. Pel volum que ens ocupa, cal parlar d'una mena d'experiment a aquests efectes: en les perforacions possibles entre realitat i ficció, Julià erigeix uns murs de contenció que, si bé és cert que aturen el cop emotiu de la penetració, tampoc no oculten de manera explícita les seves dues cares físiques.

Jordi Cussà, *Sens ales*.
ABADIA EDITORS. Saldes, 2004.

Més aviat poc definida en el seu dibuix, sigui dit, i en les prestacions globals del disseny o del llibre-objecte resultant, Abadia Editors continua impulsant des de Saldes la seva col·lecció de poesia anomenada *Poetes de Ronda*, denominació que coincideix, no pas involuntàriament, amb l'epítet sota el qual s'agrupa aquest col·lectiu poètic format per un nombre extens de persones, entre les quals Aleix Renyé, Elisa Riera, Ramon Guitó, Toni Romero i Carles Serrat, i un dels objectius del qual és crear espais dinàmics de poesia a través de recitals i activitats de difusió relacionades amb el gènere arreu dels Països Catalans... En la *Nota de l'autor* que inaugura el volum, el mateix Jordi Cussà -narrador d'obra sòlida nascut a Berga el 1961- fa un apunt cronològic sobre el material que s'hi reuneix, estès entre el 1994 i el 2001 i presentat a mode de compendi de quatre poemaris (algun, reconegut com a inacabat) i un entretall: *Vàries llibertàries*, *Al mirall*, *Sonets*, *Rellegint Riba* i *Ultimhores*. Sense negar unes bones intencions en la idea inicial i la força de la literatura de Cussà, val a dir que el conjunt no guanya en claredats per la seva coixesa en l'estructura, si bé tampoc no s'endevina en la solució final la voluntat clara d'antologia o bé de poesia reunida; ben segur, allò que més l'hi escauria.

Ramon Guitó, *Viatge al desig*.
ABADIA EDITORS. Saldes, 2004.

Ramon Guitó (Maçaners, 1949) és considerat, entre el seu cercle d'amics creadors, l'ànima del col·lectiu esmentat, *Poetes de Ronda*, una col·lecció que neix com a complement de les activitats del grup del mateix nom que acosta la poesia per diferents indrets del país. És narrador, poeta i també dramaturg. Actiu i activista cultural incombustible, fa "trenta-set anys que embruta paper", com ell mateix manifesta, i amb *Viatge al desig* suma la dotzena de títols publicats en poesia. Desigual, dispersat i més aviat escàs en la força contagiosa que n'esperaríem com a lectors, cal parlar més d'un recull -els poemes apareixen datats correlativament del 2001 fins al 2003- que no pas d'un llibre amb clares intencions unitàries tant d'estil i de registres com de cohesions temàtiques i estructurals. Sàviament, així queda dit en la *Nota de l'autor* que encapçala el volum: "Preteinc ser conseqüent amb les meves dèries i amb les meves histèries. Quan em fa nosa alguna cosa, l'escupo. Si ho endevino, eureka! Si em foto de peus a la galleda, a més de mullar-me com un gat, demano disculpes. Una altra vegada serà la bona".

IVAN TUBAU VA GUANYAR EL PREMI AUSIÀS MARCH DE GANDIA 2003 AMB 'SEMEN'

HO ETS TU

*De sojorn,
i mirant fit a fit,
proclames la saviesa
d'altri.
Qui de debò és savi
diu als altres
el que realment és ell.*

Ramon Guitó, 'Viatge al desig'

EIXE SEGLE, UN PARÈNTESI

*Eixe segle, un parèntesi
(que omple mitja vida
estadísticament
previsible aquí ara
—abril de 2003
segons premsa fiable—
d'un xiquet mal nascut
durant aquella guerra
de rojos contra blancs)
que se'n va dir franquisme.*

Ivan Tubau, 'Semen'

Lluís Busquets, *Els ulls en la font*.
L'ESGUARD. Santa Coloma
de Gramenet, 2004.

Després de *Passarelles*, publicat el 1980, i *Triptic de les arrels*, aparegut dos anys més tard, el present *Els ulls en la font* suma el tercer -i més ambiciós- llibre de poemes de Lluís Busquets (Olot, 1947); escriptor prolífic, traductor, professor i estudiós de la literatura, i home d'un extensíssim currículum també en la seva entrega, com a periodista, a la difusió de cultura a través de la premsa escrita o parlada i de revistes i publicacions diverses, des d'aquelles *Canigó* i *Serra d'Or* fins a *Revista de Catalunya*, *Revista de Girona*, *Catalan Review*, *Parlem-ne* i *Finestral*, entre d'altres. Dividit en tres seccions -*Les arrels de la celèstia*, *Els espais del gaudi* i *Les fulgents vermells*-, el volum proposa un viatge frondós cap a uns paisatges interiors a partir de tres espais reflexius paral·lels i, a la fi, indestriables: la identitat, el viure i l'enigma. O bé -com fa notar amb cert el poeta Carles Duarte en l'epíleg que hi signa al poemari- els orígens (la reflexió des del jo), la vida quotidiana (la reflexió a través de la compenetració amb l'entorn i la natura) i l'enllà transcendent (les preguntes indefugibles), des de l'experiència viscuda i en coincidència lògica amb la progressió circular de les tres seccions esmentades.

JORDI CUSSÀ ÉS POETA, NOVEL·LISTA I TRADUCTOR

Vicent Almela, *Llum de somni*.
Premi de poesia Martí Dot 2003.
VIENA. Barcelona, 2004.

En *Llum de somni*, del jove poeta valencià Vicent Almela, arribat després de *Vespre d'esperança* i *Sinó l'absència* (tots dos volums del 2004), domina un jo poètic amorós profusament introspectiu. Amorós envers aquesta persona estimada i també, en forta mesura, amb ell mateix, en el sentit no pas d'una insalvable autocontemplació sinó de despullament a ultrança en aquest trajecte íntim d'exploració que circula en el llibre del començament al final. *En veu baixa* i *L'enlloc* són les dues seccions entorn de les quals es despleguen els quaranta-i-tants poemes que conformen el volum. I val a dir que totes dues denominacions ja són indicadors del to intestinal, fràgil i aspre al mateix temps, que predomina en el conjunt: el reconeixement del viure, el sentit de l'amor, la necessitat de dibuixar i de clissar horitzons, així com la consciència del dolor, de l'espera, de tantes distàncies insalvables o del desesper són centres d'atenció que el poeta convoca en aquesta primera part; orígens que descobreixen el primer paisatge introspectiu -suscitat en veu baixa, i no per això sense intensitat- que culminarà a la segona part, dins *L'enlloc*, amb poemes d'alta concentració que s'endinsen cap als terrers de la interrogació de signe més obertament existencialista.

Ivan Tubau, *Semen*. Premi Ausiàs March de Gandia 2003. BROMERA. Alzira, 2004.

Bé apunta Manuel de Seabra en el pròleg del llibre que ens ocupa que *Semen* "és un himne a l'home, a la dona i a l'inconformisme", en el benentès que Ivan Tubau (Barcelona, 1937) "pertany a una espècie de poetes en via d'extinció per als quals la poesia, a més de música, ha de ser sentit, ha de dir coses, dir-les de manera diferent, des-topicitzades, i d'una forma o altra sorprenents". Afegim que Tubau assaja una radiografia a ultrança del temps present, deutor, lògicament, d'un prèterit indefugible que el poeta reporta ben escatit i passat pel sedàs, sovint gairebé visceral, d'un to i d'un punt de vista no gens harmonitzants, fins a l'extrem que alguns poemes arriben a

tenir l'aparença de vòmit en la forma expressiva quan es tracta de rompre veritats infranquejables: "Finalment triomfaria / sobre les fes del món: / i les supersticions, / brutes de sang i merda / com totes les banderes, / tornarien, collons / d'una puta vegada, / a la caverna fosca / on un mico espantat / de Bonillà inventà / el seu Déu amb majúscula". Crescut i madurat en l'anarquisme i en la militància inconformista, Tubau irromp amb unes composicions en art menor, tallants, en el terror de mantes falsificacions i mesquineses que l'home s'autoimposa per ocultar unes debilitats profundes i a tots nivells; així mateix pren partit coratjosament i sense escrúpols contra la història escrita des del dogmatisme i contra els seus flagrants protagonistes. Però ben cert que per aquesta única raó no s'extingeixen de manera automàtica els perills de dibuixar visceralitats a l'altre riba del riu.

Joan-Carles Ortega i Berenguer, *Nits*.
Premi Joan Llacuna Ciutat d'Igualada 2003. VIENA. Barcelona, 2004.

Les passions, els desigs i l'erotisme configuren el nucli temàtic d'aquest primer llibre, *Nits*, del poeta valencià Joan-Carles Ortega Berenguer. La nit, l'associem gairebé mimèticament als més alts augurs d'unes passions i d'un despertar libidinós que voldríem fets a la nostra mida, però que molt sovint no només veiem frustrats o desencaminats en relació amb aquesta voluntat, sinó que fins se'ns capgiren a la contra. Perquè la Nit -així, escrit i dit en majúscules i en la seva dimensió ultrametafòrica- conté també de manera insalvable les més certes foscors i solituds, les interiors i les externes; una altra història és el fet que en siguem o no conscients i que en tinguem o no coneixença personal... Les *nits* d'Ortega tenen un espai físic reconegut -bé que deixem la identificació per als lectors-, però sobretot irradien, en el llibre, pels territoris de l'intern, sigui a través d'uns diàlegs amb altres autors i poetes (referents i abeuratges directes del poeta: Emily Dickinson, Gabriel Ferrater, Ausiàs March...) o bé a partir dels trajectes propis d'una experiència o d'unes reflexions sobre la paraula o l'escriptura mateixa. La nit és bàlsam i és també (auto)destrucció. És llum i és també foscor. És brillantor i és també foscor. La nit és plaer i perduda ensems.